

Ibeere ọgọta
nipa awọn idajọ
eje nnkan oṣu
ati ibimọ

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الربوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

@ ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

Pèlú orúkọ Ọlọhun Ajọkẹ-aye Àṣàkẹ-ọrun

Ọrọ ịṣaaju

Ọpẹ ni fun Ọlọhun, ikẹ ati ọla ko maa ba Ojiṣe Ọlọhun Muhammad ọmọ Abdullahi ati awọn ara ile re ati awọn saabe re ati eni ti o ba rin lori oju ona re titi di ojo esan, leyin naa:

Ire ọmọ iya mi Mùsùlùmí lóbinrin!

Ni iwoye si ọpọlọpọ ibeere ti o n wa ba awọn onimimo nipa alamọri awọn idajọ eje nnkan oṣu nibi awọn ijọsin, a ri i pe ki a ko awọn ibeere ti o maa n pààrà ni gbogbo igba jọ, ati eyi ti o maa n ṣeṣe ni ọpọ igba láiní fà á gùn, iyẹn ni láti se e ni ṣókí.

Ire ọmọ iya mi Mùsùlùmí lóbinrin!

A se ojúkòkòrò láti ko wọn jọ; ki o le baa je nnkan ti yoo wa ni arọwoto ni gbogbo igba, iyẹn rí bẹẹ fun ṣiṣe pataki imọ agboye esin nibi ofin Ọlọhun, ki o le baa maa jọsin fun Ọlọhun lori imọ ati amọdaju

Akiyesi: Lójú eni ti o ba n ṣi iwe naa wo fun igba akọkọ, o le dà bíi pe awọn ibeere kan je nnkan ti n paara, ṣugbọn leyin ironu si, yoo pada ri i pe alekun imọ kan n be nibe nibi idáhùn kan si omiran, a ri i pe ki a ma fi ojú fò wọn ru.

Ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba Anabi wa Muhammad
ati awọn ara ile rẹ ati awọn sọhaba rẹ lapapọ

*

Ninu awon idajo eje nnkan oṣu nibi irun ati awe

Ibeere akoko: Ti obinrin ba mọra ní kété ti alufajari bá yọ, òjé o maa kóra ro ti yoo si gba awe oṣo yii, ti o si maa ní awe oṣo yii, àbí o maa san an padà?

Idahun akoko: Ti obinrin ba mọra lẹyin yíyọ alufajari, oṣo meji ni o n bẹ fun awon onimimọ nipa kiko ara rẹ ro ni oṣo yẹn:

Oṣo akoko: Dajudaju ikoraro yoo maa jẹ dandan fun un ni eyi ti o ṣeku ninu oṣo yẹn, ṣugbọn wọn ko nii ka a fun un, bi ko ṣe pe idapada maa jẹ dandan fun un, eleyii ni eyi ti o gbajumọ ninu oju ọna Imam Ahmad- ki Ọlọhun kẹ ẹ-

Ọrọ keji: Dajudaju ikoraro o nii jẹ dandan fun un ni eyi ti o ṣeku ninu oṣo yẹn; nitori pe o jẹ oṣo kan ti awe rẹ ko nii ni alaafia nibe; nitori pe o jẹ ẹni ti o n ṣe nnkan oṣu ni ìbèrè oṣo náà, ko si si ninu awon alaawe. Ti ko ba ti wa ni alaafia, anfaani kankan ko ṣeku fun ikoraro, ati pe akoko yii jẹ akoko kan ti ko ni ọwọ lódò rẹ; nitori pe o jẹ ẹni ti a pa laṣẹ lati má gba awe ni akoko ọsan, bi ko ṣe pe gbigba awe rẹ jẹ eewọ fun un ni akoko ọsan Awe ti sharia: Oun ni ikoraro kuro nibi awon nnkan ti wọn le ba awe jẹ ni ti

ijòsin fun Ọlòhun- Alagbara ti O gbònnngbò- lati igba ti alufajari ba ti yò titi ti oorun yoo fi wò

Òrò yii- gègè bi o şe ri i- ni o tẹsuwọn ju ọrọ ijẹ dandan ikoraro lọ, ati pe lori ọrọ mejeeji ni idapada ọjọ yii yoo ti jẹ dandan fun un

Ibeere keji: Ti ẹni ti o n şe nnkan oşu ba mọra, ti o wẹ lẹyin irun alufajari, ti o ki run, ti o pari awẹ ọjọ rẹ, nje idapada rẹ jẹ dandan fun un?

Idahun keji: Ti ẹni ti o n şe nnkan oşu ba mọra şiwaju yiyọ alufajari koda ko şe pe pelu işeju kan, şugbọn o ni amọdaju nipa imọra, ti o ba jẹ inu Ramadan, dandan ni fun un ki o gba awẹ, awẹ rẹ ni ọjọ yẹn yoo ni alaafia, ti idapada rẹ ko nii jẹ dandan fun un; nitori pe o gba awẹ nigba ti o wa ni mimọ, koda ki o ma wẹ afi lẹyin yiyọ alufajari, ko si ẹşe nibẹ Gègè bi o şe jẹ pe ti ọkùnrin ba jẹ oni janaba lara latara ibalopọ tabi ala, ti o wa jẹ saari, ti ko wẹ afi lẹyin yiyọ alufajari, awẹ rẹ ni alaafia Pelu ibamu yii, mo fẹ lati pe yin si akiyesi si alamọri miíràn kan lọdọ awọn obinrin ti ẹjẹ nnkan oşu ba yọ si i ti o si ti gba awẹ ọjọ yẹn, apakan ninu awọn obinrin maa n lérò pe ti ẹjẹ nnkan oşu ba yọ si i lẹyin ti o ba şinu şiwaju ki o to ki irun Ishai pe awẹ rẹ ọjọ yẹn ti bajẹ Èyí ko si ẹri fun un, bi ko şe pe ẹjẹ

nnkan oşu ti o ba yọ si i leyin wiwọ oòrùn, koda ko şe pe pẹlu işeju aaya, dajudaju awẹ rẹ pe o si ni alaafia

Ibeere kẹta: Njẹ o jẹ dandan fun ẹni ti eḡe ìbímọ n da lara rẹ lati gba awẹ ati ki irun ti o ba mọra şiwaju ogoji oḡo?

Idahun kẹta: Bẹni, igba ti ẹni ti eḡe ìbímọ n da lara rẹ ba mọra şiwaju ogoji oḡo, o jẹ dandan fun un lati gba awẹ ti o ba jẹ inu Ramadan; o si jẹ dandan fun un lati kirun, o si lẹṭṭọ fun ọkọ rẹ lati ba a lopọ; nitori pe ẹni mimọ ni, ko si si nnkan ti yoo kọ awẹ lara rẹ, tabi nnkan ti yoo kọ iḡe dandan irun fun un ati şíşe ibalopọ ni ẹṭo

Ibeere kẹrin: Ti nńkan oşù obinrin bá jẹ oḡo mejọ tabi oḡo meje, leyin naa o wa teşiwaju pẹlu rẹ ni ẹkan tabi ẹemeji tabi ju iyẹn lọ, ki ni idajọ naa?

Idahun kẹrin: Ti nńkan oşù obinrin yii ba jẹ oḡo mefa tabi meje, leyin naa ti akoko yii wá gùn síi, ti o wa di oḡo mejọ tabi meşan-an tabi mewaa tabi mókànlá, ko nii kirun titi yoo fi mọ Ìyẹn rí bẹẹ; nitori pe Anabi- ki iḡe Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- ko pa aala kan pato nibi eḡe nnkan oşu, Ọlọhun- ti ọla Rẹ ga sọ pe:-

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَدَىٰ...﴾ [البقرة: 222]

{Wón sì ní bí ọ̀ léèrè nípa ñ̀nkan oşù (obinrin). Sọ pé: “Ìnira ni (sísúnmọ̀ wọ̀n lásìkò náà)}[Surah Al-Baqarah: 222] Gbogbo igba ti eḗ yii ba n şeku, obinrin naa maa wa lori işesi re titi yoo fi mọ, ti yoo we, leyin naa yoo kirun, ti o ba yọ si i ni oşu keji ti o din si iyẹn, yoo we ti o ba ti mọ, koda ki o ma je lori akoko ti o şiwaju

Nnkan ti o şe koko ni pe dajudaju obinrin gbogbo igba ti eḗ nnkan oşu ba ti n be pelu re, ko nii kirun, boya eḗ nnkan oşu naa papọ mọ àşà re ti o şiwaju, tabi o lekun si i, tabi o din, ti o ba ti mọ yoo kirun

Ibeere karun-un: Obinrin ti eḗ ibimọ n da lara re, nje yoo jokoo fun ogoji oḗo ti ko nii kirun tabi gba awe, tabi ohun ti a maa woye si ni dida eḗ re, gbogbo igba ti o ba ti da, yoo mọra, yoo si kirun? Ati pe ki ni akoko ti o kere julọ fun imọra?

Idahun karun-un: Ẹni ti eḗ ibimọ n da lara re ko si asiko kan ti o ni aala fun un, bi ko şe pe gbogbo igba ti eḗ naa ba ti n be yoo jokoo, ti ko nii kirun, ko nii gba awe, okọ re ko si nii sunmọ ọn

Ti o ba ri mimọ- koda ko je şiwaju ogoji oḗo-, ko da ki o ma jokoo afi fun oḗo mewaa tabi oḗo márùn-ún- dajudaju yoo kirun, yoo gba awe, okọ re yoo ba a lopọ, ko si eşe nibi iyẹn-

Nnkan ti o jẹ koko ni pe dajudaju eḡe ibimọ jẹ alamọri kan ti a maa n mọ ọn lara, ti awọn idajo n so pọ mọ bibẹ rẹ ati aisi rẹ, gbogbo igba ti o ba ti n bẹ, awọn idajo rẹ yoo maa fi eḡe rinlẹ, gbogbo igba ti o ba ti mọra kuro nibẹ yoo bọ kúrò nibi awọn ìdájọ rẹ.

Ṣugbọn ti o ba ju ọgọta ọjọ lọ, yoo di ẹni ti eḡe awaada n da lara rẹ, yoo jokoo ni odiwọn ohun tí ó bá ẹ déédéé nńkan oṣu rẹ sọ, lẹyin naa yoo wẹ, yoo si kirun

Ibeere kefa: Ti eḡe kékeré díẹ ba jade lati ara obinrin ni ọsan Ramadan, ti eḡe yii wa ṭesiwaju pelu rẹ fun gbogbo oṣu Ramadan ti o si n gba awẹ, nḡe awẹ rẹ ni alaafia?

Idahun kefa: Bẹni, awẹ rẹ ni alaafia, ṣugbọn awọn èkán èjẹ yii ko jẹ nnkankan; nitori pe o n jade lati inu awọn iṣan, wọn gba ọrọ wa lati ọdọ Aliy ọmọ Abu Talib- ki Ọlọhun yonu si i- pe o sọ pe: Dajudaju awọn èkán èjẹ ti o da gẹgẹ bii àmúrun yii, kii ẹ eḡe nnkan oṣu. Báyií ni wọn ẹ sọ nipa rẹ (ki Ọlọhun yonu si i).

Ibeere keje: Ti ẹni ti o n ẹ nnkan oṣu tabi ti eḡe ìbímọ n da lara rẹ ba mọ ṣiwaju alufajari, ti ko ba wẹ afi lẹyin alufajari, nḡe awẹ rẹ ni alaafia tabi ko ni?

Idahun keje: Bẹni, awẹ obinrin ti o n ẹ nnkan oṣu ni alaafia ti o ba mọ ṣiwaju alufajari, ti ko wẹ afi lẹyin yiyo

alufajari, gege beę naa ni ęni ti eęę ibımo n da lara re; nitori pe nıgbà naa o wa ninu awon alaawe, o jo ęni ti janaba wa ni ara re, ti alufajari ba yo ti o si je oni janaba lara, dajudaju awe re ni alaafia; Fun oro Olohun ti O so pe:

﴿... وَلَا تُبَشِّرُوهُمْ وَأَنْتُمْ عَلَكُونَ فِي الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾ [البقرة: 187]

{Nı báyìí, ę súnmo wón, kí ę sì wá ohun tí Allāhu ko mo yín (ní omo). Ę je, ę mu títi ę ó fi rı iyatò láààrin òwú funfun (iyen, imòlè òwúrò) àti òwú dúdú (iyen, òkùnkùn òru) ní àfẹmójúmó}[Surah Al-Baqarah: 187] Nigba ti Olohun- ti o la Re ga- se iyonda ibalopo titi ti alufajari o fi han, o je dandan nibi iyen ki iwe ma waye afi leyin yiyo alufajari, fun hadisi 'Aaisha- ki Olohun yonu si ipe Anabi- ki ike Olohun ati o la Re maa ba a- maa n ji ni oni janaba lara latara ibalopo awon ara ile re ti o si n gba awe itumò re ni pe: Anabi- ki ike Olohun ati o la Re maa ba a- ko nii we latara janaba afi leyin yiyo owuro.

Ibeere kejo: Ti obinrin ba funra mo eje, ti ko jade siwaju wiwo oòrùn, tabi ki o ni imòlára inira nnkan oşu, nje awe re ojo yen ni alaafia, abı idapada re maa je dandan fun un?

Idahun kejo: Ti obinrin ti o mo ba ni imòlára pe eje nnkan oşu fe wa ti o si je alaawe, şugbon ko jade afi leyin

wiwọ oòrùn, àbí ó ni ìmòlára ìnira ǹnkan òşù, ş̀ğb̀n ko jade afi leyin wiwọ oòrùn, dajudaju awẹ rẹ ojo yẹn ni alaafia, ti idapada rẹ ko si jẹ dandan fun un ti o ba jẹ oranyan, ti ẹsan rẹ ko si bajẹ pelu rẹ ti o ba jẹ aşegbore.

Ibeere kẹşàń-án Ti obinrin ba ri eje, ti ko da a loju pe eje nkan oşu ni, ki ni idajo awẹ rẹ ni ojo yẹn?

Idahun kẹşàń-án Awẹ rẹ ni ojo yẹn ni alaafia; nitori pe ipile ni aisi eje nkan oşu titi yoo fi han si i pe eje nkan oşu ni

Ibeere kẹwàá Nigba miiran obinrin maa n ri oripa kekere kan fun eje tàbí ẹkán ti o kéré gan ni àsikò otooto nínú ojo kan, nigba mii o le ri i ni asiko nkan oşu ti ko i tî şan jade, nigba mii o le ri i ni asiko ti kii şe ti ǹnkan òşù, ki ni idajo awẹ rẹ ni awon işesi mejeeji naa?

Idahun kẹwàá Idahun lori iru ibeere yii ti şaju laipe yi, şugb̀n o şeku pe ti o bajẹ pe awon ẹkán ẹjẹ yii wa ni awon ojo ǹnkan òşù, yoo ka a si ara eje nkan oşu ti o mo on; tori pé ó máa jẹ eje nkan oşu ni.

Ibeere kọkàńlá Ẹni ti o n şe nkan oşu ati ẹni ti eje ibimo n da lara rẹ, nje won maa jeun tabi mu ni oşan Ramadan bi?

Idahun kòkànlá Bèni, wòn maa jẹun wòn si maa mu ni ọsan Ramadan, şugbòn eyi ti o daa julọ ni ki o jẹ ni kòkọ ti ẹnikeṅi ninu awọn ọmọde ba wa ni ọdọ rẹ ninu ile; nitori pe iyẹn maa da iruju sílẹ fun wòn.

Ibeere kejila: Ti ẹni ti o n şe nnkan oşu tabi ti eḡe ìbímọ n da lara rẹ ba mọ ni asiko Asr, nḡe irun Zuhr pẹlu Asr jẹ dandan fun un, tabi nnkankan ko jẹ dandan fun un yatọ si irun Asr nikan?

Idahun kejila Eyi ti o tẹsuwọn julọ nibi ọrọ yii ni pe: Nnkan kan ko jẹ dandan fun un yatọ si irun Asr nikan; nitori pe ko si ẹri kankan lori jije dandan irun Zuhr, ati pe ipilẹ ni ki ọrùn ó mó, lẹyin naa Anabi- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- sọ pe: “Ẹnikẹni ti o ba ba rakaa kan ninu Asr şiwaju ki oòrùn to wọ, o ti ba Asr”. Ko sọ pe o ba Zuhr, ti o ba şe pe Zuhr jẹ dandan ni, Anabi- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- ko ba şe alaye rẹ, ati pe nitori pe obinrin ti o ba şe nnkan oşu lẹyin wiwọle asiko Zuhr, nnkankan ko jẹ dandan fun un afi sisan irun Zuhr yatọ si irun Asr, bi o ti lẹ jẹ pe wòn maa n da Zuhr pọ mọ Asr, ko si si iyatọ laarin rẹ ati laarin aworan ti ibeere waye lori rẹ

Lori eyi, ọrọ ti o tẹsuwọn julọ maa jẹ pe irun Asr nikan ni o maa jẹ dandan fun un; fun itọka ọrọ Ọlọhun ati ìfiwéra, geḡe bẹḡ ni ọrọ naa şe ri ti o ba mọra şiwaju wiwọle asiko

'Ishai, ko si nnkankan ti o jẹ dandan fun un afi 'Ishai, ti irun Magrib ko si jẹ dandan fun un

Idahun ketàlá: Apakan ninu awọn obinrin ti wọn n ba oyun jẹ, işesi naa ko le ju: Ninu ki obinrin ba oyun jẹ şiwaju ki o lẹ o to pé ní èdá, tabi ki o jẹ pe lẹyin ti o ti pe ni èdá, ti işètò si ti hàn nibẹ, ki ni idajọ awẹ rẹ ni o jọ yẹn ti o ba oyun jẹ nibẹ, ati awẹ o jọ ti o ri e jẹ nibẹ?

Idahun ketàlá: Ti o lẹ naa ko ba i tii pé ni èdá, dajudaju e jẹ rẹ ko kii şe e jẹ ibimọ, lori eyi yoo gba awẹ yoo si kirun, awẹ rẹ si ni alaafia

Ti o lẹ naa ba ti pé ni èdá, dajudaju e jẹ naa maa jẹ e jẹ ibimọ, ko lẹto o fun un lati kirun nibẹ tabi lati gba awẹ

Ofin ti o de o rọ yii ni pe: Ti èdá o lẹ naa ba ti pe, e jẹ naa maa jẹ e jẹ ibimọ, ti ko ba tii pé ni èdá, dajudaju e jẹ rẹ ko kii şe e jẹ ibimọ, ti e jẹ naa ba jẹ e jẹ ibimọ, wọn şe ni eewọ fun un nnkan ti wọn şe ni eewọ fun ẹni ti e jẹ ibimọ n da lara rẹ, ti ko ba kii şe e jẹ ibimọ, iyẹn ko nii jẹ eewọ fun un.

Ibeere kẹrinla: Dida e jẹ latara oloyun ni o san Ramadan, n jẹ yoo lapa lara awẹ rẹ?

Ìdáhùn kẹrinla: Ti e jẹ nnkan o şu ba jade ti obinrin si jẹ alaawẹ, dajudaju awẹ rẹ maa bajẹ; fun o rọ Anabi- ki ike Olohun ati o la Rẹ maa ba a- pe: “Şe ko kii şe pe ti o ba ti

şe nnkan oşu ko nii kirun, ko si nii gba awẹ ni?” Fun idi eyi wọn ka a si ara awọn nnkan ti n ba awẹ jẹ, ati pe eḡe ìbímọ da gẹgẹ bii rẹ, ati pe jidade eḡe nnkan oşu ati ìbímọ n ba awẹ jẹ

Jidade eḡe latara oloyun ni oşan awẹ ti o ba jẹ nnkan oşu da gẹgẹ bii eḡe nnkan oşu ẹni ti kii şe oloyun, o n túmọ si pe: Yoo lapa lara awẹ rẹ, ti ko ba kii şe eḡe nnkan oşu ko nii lapa lara rẹ

Ati pe eḡe nnkan oşu ti o rọrun ki o waye lati oḡo oloyun ni ki o jẹ eḡe nnkan oşu ti o n tẹle ara wọn ti ko da lara rẹ lati igba ti o ti loyun, bi ko şe pe o n da lara rẹ ni awọn asiko nńkan oşu rẹ, eyi jẹ eḡe nnkan oşu lori oḡo ti o tẹsuwọn julọ, awọn idajọ eḡe nńkan oşu maa fi eḡe rinle fun un

Şugbọn ti o ba ti da lara rẹ, leyin naa ti o wa n ri eḡe leyin iyẹn, kii şe eḡe nnkan oşu niyẹn, dajudaju eyi ko nii lapa lara awẹ rẹ; torí pé ko kii şe eḡe nnkan oşu

Ibeere karundinlogun: Ti obinrin ba ri eḡe kan ni asiko nnkan oşu rẹ ni oḡo kan, ti ko wa ri eḡe ni oḡo ti o tẹle e ni gbogbo oşan, ki ni o jẹ dandan fun un lati şe?

Idahun karundinlogun: Eyi ti o han ni pe mimọ yii tabi gbígbe ti o şeḡe si i ni awọn oḡo nnkan oşu rẹ maa tẹle

nnkan oşu ni, a ko nii ka a si mimọ, lori eyi yoo wa ni ẹni tí yoo jáwọ kúrò nibi gbogbo ǹnkan ti ẹni tí ń ẹ ǹnkan oşu kò gbódò ẹ. Awọn apakan ninu awọn onimimọ sọ pe: Ẽni ti o ba ri eḡe ni oḡo kan, ti o ri mimọ ni oḡo miiran, eḡe náa maa jẹ eḡe nnkan oşu, mimọ naa si maa jẹ imọra titi yoo fi pe oḡo marundinlogun, Ti o ba ti pe oḡo marudinlogun, nnkan ti o ba wa lẹyin rẹ ti di eḡe awaada, eleyii ni nnkan ti o gbajugbaja ninu oju ọna Imam Ahmad ọmọ Hanbal- ki Olọhun kẹ ẹ-

Ibeere kẹrindinlogun: Ni awọn oḡo ikeyin nibi eḡe nnkan oşu ati şiwaju mimọ ti obinrin ko nii ri oripa eḡe, nḡe yoo gba awẹ oḡo yẹn ti ko si tii ri omi funfun, àbí ki ni yoo ẹ?

Idahun kẹrindinlogun: Ti o ba jẹ ninu işesi rẹ ni ki o ma ri omi funfun- geḡe bi o ẹ wa fun awọn obinrin kan- yoo gba awẹ, ti o ba wa jẹ pe nínú işesi rẹ ni ki o ri omi funfun, ko nii gba awẹ tí tí ti yoo fi ri omi funfun

Ibeere kẹtadinlogun: Ki ni idajọ kika Kuraani ẹni ti o n ẹ nnkan oşu ati ẹni ti eḡe ibímọ n da lara rẹ ni ti wiwo ati hiha ni işesi kò-şee-má-şe, bii ki o jẹ ọmọ akeḡọ lobinrin tabi olukọ lobinrin?

Idahun kẹtadinlogun: Ko si eḡe fun obinrin ti o n ẹ nnkan oşu tabi ti eḡe ibímọ n da lara rẹ nibi kika Kuraani ti

o ba bukaata si i, geḡe bii oluko lobinrin, tabi ki o je akékòó ti o n ka ìpín re ti kò le má kà ni aḡe ati oṣan,

Ṣugbõn kika Kuraani lati wa eṣan- eyi ti o daa julõ ni ki o ma se e; nitori pe oṣoṣo ninu awõn onimimõ tabi eyi ti o pò jù nínú wõn ri pe eṣi ti o n se nnkan oṣu, kika Kuraani ko lẹtoṣo fun un

Ibeere kejidinlogun: Nje pipaaro awõn aṣo re je dandan fun eṣi ti o n se nnkan oṣu lẹyin mimõ, pelu nini imõ pe dajudaju eḡe ko da si i tabi eḡbin?

Idahun kejidinlogun: Iyẹn ko je dandan fun un; nitori pe nnkan oṣu ko lee ko eḡbin ba ara, bi ko se pe eḡe nnkan oṣu maa n ko eḡbin ba nnkan ti o ba kàn nikan ni, fun idi eyi, Anabi- ki ike Oḷõhun ati oḷa Re maa ba a- paṣe fun awõn obinrin ti eḡe nnkan oṣu ba da si aṣo wõn lati fo wõn, ki wõn si ki irun ninu awõn aṣo wõn

Ibeere kòkandinlogun: Obinrin kan ja awe ninu Ramadan fun oḡo meje ti o si je eṣi ti eḡe ibímõ n da lara re, ko si san an pada titi ti Ramadan keji fi woḷe ba a, o tun ja awe oḡo méje mĩràn ninu Ramadan keji ti o je eṣi ti o n fun omõ ni oyan, ti ko san an pada pelu awijare aisan kan ti o mu u, ki ni nnkan ti o je dandan fun un ki Ramadan keṣa si ti fe woḷe? E se wa ni anfaani, Oḷõhun A san yin ni eṣan.

Idahun kòkandinlogun: Ti obinrin yii ba ri bi o ɛe sọ nipa ara rẹ- pe oun wa ninu aisan, ti ko si ni agbara ati san an pada- dajudaju yoo gba a pada ni igba ti o ba ti ni ikapa; nitori pe o jẹ ẹni ti a fun ni awijare, koda ki Ramadan keji wọle Şugbọn ti o ba ɛe pe ko si awijare fun un, bi ko ɛe pe o kan n wa àwíjàre lasan ni ti ko si ni àkàkún, ko lẹtọọ fun un lati lọ sisan awẹ pada lara di Ramadan keji " 'Aisha- ki Ọlọhun yonu si i- sọ pe: **Mo maa n jẹ awẹ, ti mi ko nii ni ikapa lati da a pada afi ninu Sha'ban**

"Lori eyi, o jẹ dandan fun obinrin naa lati kiyesi ara rẹ, ti ko ba si awijare fun un o ti jẹ ẹlẹṣe, o jẹ dandan fun un lati ronupiwada lọ si ọdọ Ọlọhun, ki o tete lọ san nnkan ti o n bẹ lorum rẹ pada ninu awẹ, şugbọn ti o ba ni awijare ko si eṣe fun un, ko da ki o lọ ọ lara fun ọdun kan tabi ọdun meji

Ibeere ogun: Apakan awon obinrin, Ramadan keji maa wole ba won ti won ko si tii gba awon ojo kan ninu Ramadan ti o şaájú, ki ni nnkan ti o jẹ dandan fun won?

Idahun ogun: " Nnkan ti o jẹ dandan fun won ni: Ironupiwada lọ si ọdọ Ọlọhun kuro nibi iṣe yii; nitori pe ko lẹtọọ fun ẹni ti o jẹ Ramadan lati lọ ọ lara di Ramadan keji laisi àwíjàre kankan; fun ọrọ 'Aisha- ki ike Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- pe: **Mo maa n jẹ awẹ Ramadan, ti mi o si nii ni ikapa lati da a pada afi ninu Sha'ban.**

Eyi n tọka si pe lilọ ọ lara ko rọrun di ẹyin Ramadan keji, dandan ni fun un láti ronupiwada si ọdọ Ọlọhun- Alagbara ti O gbọnngbọn- nibi ǹnkan ti o ẹ, ki o si san awọn ti o gbe ju silẹ pada lẹyin Ramadan keji

Ibeere kọkanlelogun: Ti obinrin ba bèrẹ nnkan oşu ni aago kan ọsan fun apeṛẹ, ti ko si tii ki irun Zuhr, nṛẹ sisan irun yẹn pada jẹ dandan fun un lẹyin imọra bi?

Idahun kọkanlelogun: Iyapa ẹnu wa nibi eyi laaarin awọn onimimọ, o n bẹ ninu wọn ẹni ti o sọ pe: Ko jẹ dandan fun un lati san irun yii pada; nitori pe ko ẹ àseètó, ko si da ẹṣẹ; torí pé o lẹtọ fun un lati lọ irun lara di ipari asiko rẹ O n bẹ ninu wọn ẹni ti o sọ pe: Sisan an pada jẹ dandan fun un, o n túmọ si: Sisan irun yẹn pada; fun akotan ọrọ rẹ- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a-: “**Ẹni ti o ba ba ra'kah kan ninu irun ti ba irun**”

Ohun ti o fi ni lókàn balẹ ni: Ki o san an pada; nitori pe o jẹ irun ẹyọkan, ti ko si wahala nibi sisan an pada

Ibeere kejilelogun: Ti oloyun ba ri ẹjẹ ọiwaju ibimọ pelu ọjọ kan tabi meji, nṛẹ yoo gbe irun ati awẹ ju silẹ nitori rẹ, àbí ki ni?

Idahun kejilelogun: Ti oloyun ba ri ẹjẹ ọiwaju ibimọ pelu ọjọ kan tabi meji, ti irora ibimọ si wa pelu rẹ, dajudaju ẹjẹ

Ìbíṃṓ ni, yoo gbe irun ati awẹ ju silẹ nitori rẹ, ti ko ba si irora ibimṓ pẹlu rẹ, dajudaju eḗ ibajẹ ni, a o nii ka a kun, ko si nii kodi rẹ kuro nibi awẹ tabi irun

Ibeere kẹtalelogun: Ki ni o ri si lilo awọn ogun oni koro láti dènà nńkan oşu; nitori gbigba awẹ pẹlu awọn eniyan?

Idahun kẹtalelogun: Emi n şe ikilọ kuro nibi eyi; nítorí pe inira ti o tobi ni o n bẹ nibi awọn ogun oni koro yíí, o fi eşẹ rinlẹ lọdọ mi lati ọdọ awọn dokita. A maa sọ fun obinrin pe: Eyi jẹ nnkan ti Ọlọhun ti kọ lori awọn ọmọbinrin Anọbi Adam, gba tito pẹlu nnkan ti Ọlọhun- ti ọla Rẹ ga- kọ, gba awẹ nigba ti ko ba si idiwo, ti idiwo ba ti waa wa, ki o yaa já awẹ ni ẹni tí yoo yonu si nnkan ti Ọlọhun- ti ọla Rẹ ga- kadara

Ibeere kẹrinlelogun: Obinrin kan, leyin oşu meji ninu eḗ ibimṓ, ati leyin ti o ti mó, o berẹ si nii maa ri awọn ẹkán kekere ninu eḗ, nḗ yoo ja awẹ, ti ko si nii kirun bi? Abi ki ni yoo şe?

Idahun kẹrinlelogun: Awọn isoro awọn obinrin nibi eḗ nnkan oşu ati ìbíṃṓ jẹ ibudo kan ti ko si ẹni ti o le wẹ ẹ ja, ninu awọn okunfa rẹ ni: Lilo awọn ogun oni koro ti wọn maa n kọdi oyun ati eḗ nnkan oşu, awọn eniyan ko mó iru awọn isoro ti wọn pọ yii, Ọótọ ni pe awọn isoro yii ko ye ko gbo ni nnkan ti o ti n bẹ lati igba igbedide Ojişẹ Ọlọhun-

ki ike Ọlọhun ati ọla Re maa ba a- kódà o ti n bẹ lati ìgbà tí obìnrin ti n bẹ, şùgbón pipọ re bi o şe tó yii, ti ọmọniyan ko ri ojútùú re, o je nnkan ti n ba ni nínú je. Şugbón òfin gbogbogboo ni pe: Ti obinrin ba ti mọ, ti o ti ri mimọ ti o daju nibi eje nnkan oşu ati nibi eje ìbímọ- nnkan ti mo gba lero pelu mimọ nibi eje nnkan oşu ni: Jíjádé omi funfun, oun ni omi funfun kan ti awọn obinrin mọ ọn- gbogbo nnkan tí o ba wa leyin mimọ bii omi ti o fẹ dudu, tabi pupa, tabi èkán, tabi omi tútù, gbogbo eyi kii şe eje nnkan oşu, ko si nii kọdi irun ati awẹ ati ìbálòpò; tori pe kii şe eje nnkan oşu, Ummu 'Atiyyah sọ pe: A wa ko ki n ka omi pupa ati omi ti o fẹ dudu si nnkankan. Bukhari ni o gbe e jade, Abu Daud şe alekun: Leyin mimọ. Sanadu re ni alaafia Lori eyi a maa sọ pe: Gbogbo nnkan ti o şeşe leyin mimọ ti o daju ninu awọn nnkan yii ko lee ko inira ba obinrin, ko lee kọdi re nibi irun re ati awẹ re ati sisunmọ ọkọ re mọ ọn, şugbón o je dandan lati ma kanju titi yoo fi ri mimọ; Nitori pe apakan ninu awọn obinrin, ti eje ba ti gbẹ lara re yoo tete lo wẹ şiwaju ki o to ri mimọ Fun idi eyi awọn obinrin awọn sọhaba maa n fi Kursuf ranşe si iya awọn olugbagbo Aaisha- ki Ọlọhun yonu si i-, o n túmò si: Owu ti eje n bẹ nibẹ, o maa wa sọ fun wọn pe: E ma kanju titi ti e fi maa ri omi funfun.

Ibeere karundinlọgbọ: Àwọ̀n kan ninu awọ̀n obinrin maa n ri eḗ lọ, nígbà mii o maa da fun oḗo kan tabi oḗo meji, lẹyin naa yoo pada, ki ni idajọ nibi iṣesi yii nibamu si awẹ ati irun ati awọ̀n ijọsin yoku?

Idahun karundinlọgbọ: Nnkan ti a mọ lọdọ ọpọlọpọ ninu awọ̀n onimimọ ni pe: Ti obinrin ba ni iṣesi, ti iṣesi rẹ wa pari, yoo wẹ, yoo si kirun, yoo si gba awẹ, nnkan ti o ba ri lẹyin oḗo meji tabi oḗo mẹta ko kii ẹ eḗ nnkan oṣu; nitori pe oḗo ti o kere julọ lọdọ awọ̀n onimimọ ni oḗo mètálá

Apakan ninu awọ̀n onimimọ sọ pe: Dajudaju gbogbo igba ti o ba ri eḗ oun ni eḗ nnkan oṣu, gbogbo igba ti o ba ti mọra kuro nibẹ o ti jẹ ẹni ti o mọ, ti oḗo mètálá ko ba i tii si laarin nnkan oṣu méjèèjì.

Ibeere kẹrindinlọgbọ: Ewo ni o daa julọ fun obinrin: Lati ki irun ni alẹ Ramadan ni ile rẹ, tabi ni mọsalasi, pataki julọ ti awọ̀n waasi ati awọ̀n iranti ba wa nibẹ? Ki ni ìmòràn rẹ fun awọ̀n obinrin ti wọ̀n n kirun ni awọ̀n mọsalasi?

Idahun kẹrindinlọgbọ: Eyi ti o daa julọ ni ki o kirun ni ile rẹ; fun kikari ọrọ Anabi- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- ti o sọ pe: **“Awọ̀n ile wọ̀n daa julọ fun wọ̀n”** Ati pe ijáde obinrin ko la ninu fitina ni ọpọlọpọ igba, ki obinrin ni ile rẹ ni oore fun un ju ki o jade fun irun lọ si mọsalasi, ati

pe o rọrùn lati ri àwọn waasi ati hadiisi naa ni ipase kaseṣeti.

Ìmòràn mi fun awọn ti wọn n kirun ni mọsalasi ni: Ki wọn jade lati inu ile wọn ti wọn ko nii fi eṣo wọn han, tabi lo lofinda

Ibeere kẹtadinlọgbon: Ki ni idajọ titọ óúnjẹ wo ni ọsan Ramadan, ti obìnrin naa si jẹ alaawe?

Idahun kẹtadinlọgbon: Idajọ rẹ ni pe: Ko si ohun ti o burú nibẹ; fun ini bukaata si i, ṣugbọn yoo tu nnkan ti o tówò danu

Ibeere kejidinlọgbon: Obìnrin kan ti ijanba ṣeṣe si i, ti o si wa ni ibere oyún, omọ naa si jabọ leyin jíjádé eṣe ti o pọ ga, nṣe o jẹ dandan fun un lati ja awe, tabi ki o ṣesiwaju pelu awe? Ti o ba ja awe, nṣe eṣe n bẹ fun un bi?

Idahun kejidinlọgbon: A maa sọ pe: Dajudaju oloyun ko le ṣe nnkan oṣu, geṣe bi Imam Ahmad ṣe sọ: Awọn obinrin maa n da oyún mọ pelu ki nnkan oṣu dúró. Ati pe nnkan oṣu- geṣe bi awọn onimimọ ṣe sọ- Ọlọhun- ìbùkún ni fun Un ti ọla Rẹ ga- ṣeṣe rẹ fun ọgbon jije óúnjẹ omọ ninu ikun iya rẹ, ti oyun ba ti bere, eṣe nnkan oṣu maa da

Ṣugbọn awọn obinrin kan maa n ṣe nnkan oṣu lo lori isesi rẹ geṣe bi o ṣe wa siwaju oyun, idajọ eléyí ni pe

ǹnkan oşu rẹ ni alaafia; torí pé eḡe nnkan oşu rẹ n lọ, oyun naa ko lapa lara rẹ, nnkan oşu yii maa kọ gbogbo nnkan ti ǹnkan oşu ẹni tí ko loyun maa n kọ, o si maa sọ ohun ti o ba maa n sọ di dandan di dandan, o si maa mu kuro ohun ti o ba maa n mu kúrò.

Ni akotan: Dajudaju eḡe ti o n jade latara oloyun jẹ iran meji:

Iran kan jẹ eḡe nnkan oşu, oun ni eyi ti o tẹsiwaju pẹlu rẹ geḡe bi o şe wa şiwaju oyun, itumọ iyẹn ni pe: Oyun ko lapa lara rẹ, yoo si jẹ eḡe nnkan oşu.

Iran keji: Eḡe kan ti o şeḡe si oyun lojiji, ninu ki o jẹ pe pẹlu okunfa ijanba kan, tabi gbigbe nnkankan, tabi jijabo lati ori nnkankan ati nnkan ti o jọ ọ, eḡe rẹ ni eyi kii şe eḡe nnkan oşu, bi ko şe pe eḡe işan ni Lori eyi ko lee kọdi rẹ nibi irun, tabi awẹ, bi ko şe pe o wa ninu idajọ awọn ti wọn mọ

Şugbọn ti ọmọ ba jabọ latara ijanba naa tabi oyun ti o wa ni ikun rẹ, yoo wa lori nnkan ti awọn onimimọ sọ pe: Ti o ba jade ti ẹda ọmọniyan ti han nibẹ, wọn maa ka eḡe rẹ leyin jíjádẹ rẹ si eḡe ìbímo, yoo gbe irun ati awẹ ju silẹ ti ọkọ rẹ si maa jina si i titi ti o fi maa mọ.

Ti ọlẹ naa ba jade ti ko si tii pé ni ẹdá, wọn ko nii ka si eḡe ìbímo, bi ko şe pe oun ni eḡe ibajẹ, ko nii kọdi rẹ kuro

nibi irun, tabi kuro nibi awẹ, tabi kuro nibi nnkan ti o yato si mejeeji

Awọn onimimọ sọ pe: Asiko ti o kere julọ ti pípé ni ẹdá maa n han nibẹ ni: Ojọ mọkanlelogorin; torí pe ọlẹ wa ninu ikun iya rẹ Gẹgẹ bi Abdulahi ọmọ Mas'ud- ki Ọlọhun yonu si i- ẹ sọ pe: Ojişẹ Ọlọhun- ki ike Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- ba wa sọrọ, oun si ni olododo ti a sọ ọdodo fun, o sọ pe: “Dajudaju ẹni kòòkan ninu yin, wọn máa ko işẹda rẹ jọ sinu iya rẹ fun ogoji ojọ ni omi lọgbọ lọgbọ, lẹyin naa yoo di ẹjẹ kiki bii iyẹn, lẹyin naa yoo di bááşí ẹran bii iyẹn, lẹyin náà wọn maa gbe mọlaika kan dide si i, wọn maa pa a laşẹ pẹlu awọn gbolohun męrin kan, wọn maa kọ arisiki rẹ, ati igba ti yoo lo laye, ati işẹ rẹ ati boya oloriburuku ni tabi oloriire ni”. Ko rọrun lati şẹda rẹ şiwaju iyẹn, eyi ti o pọ ju ni pe pípé ni ẹdá ko nii han şiwaju àádórùn-ún ojọ, gẹgẹ bi apakan awọn onimimọ ẹ sọ

Ibeere kọkandinlọgbọn: Obinrin kan ni mi, mo bi ọmọ ni ọsu kẹta lati ọdun kan sẹyin, mi ko kirun titi ti mo fi mọ, wọn si ti sọ fun mi pe: O jẹ dandan fun ẹ lati kirun. Ki ni maa ẹ, emi ko mọ onka awọn ojọ naa geerege?

Idahun kọkandinlọgbọn: Nnkan ti a mọ lọdọ awọn onimimọ ni pe: Dajudaju obinrin ti oyun rẹ ba walẹ ni ọsu

kẹta, ko nii kirun; nitori pe obinrin ti ọlẹ inu rẹ ba bọ sílẹ ti ẹdá rẹ si ti pe, dajudaju ẹjẹ ti o ba n jade latara rẹ yoo maa jẹ ẹjẹ ibimọ, ko si nii kirun.

Awọn onimimọ sọ pe: O rọrun ki ọlẹ han ti o ba ti pe ojo mọkanlelogorin, eyi si kere si oṣu mẹta, ti o ba mọ amọdaju pe ọlẹ naa jabọ ni oṣu kẹta, dajudaju nnkan ti o ṣẹlẹ si i maa jẹ ẹjẹ ibajẹ, ko si gbe irun ju silẹ tori rẹ

Olubeere yii, o jẹ dandan fun un lati ranti nínú ẹmí ara rẹ, ti ọlẹ naa ba jabọ ṣiwaju ọgọrin oṣu, o maa san irun pada, ti ko ba mọ ojo meloo ni o gbe ju silẹ O maa ṣe odiwọn rẹ, yoo si ṣe iwádíí, yoo si san ohun ti o ba bori nínú ẹrò rẹ pe oun ko ki i. Ibeere ọgbon: Olubeere kan n sọ pe: Dajudaju lati igba ti awẹ ti jẹ dandan fun un ti o n gba awẹ Ramadan, ṣugbon kii san awẹ awọn oṣu ti o ja awẹ nibẹ tori nṅkan oṣu, torí aimọ onka awọn oṣu ti o ja awẹ nibẹ ni o fi n beere itọsona rẹ lo si nnkan ti ṣiṣe rẹ jẹ dandan fun un nsinyii. Idahun ọgbon: O ṣe wa laanu ki eyi maa ṣẹlẹ laarin awọn obinrin olugbagbo, dajudaju gigbe ju silẹ yii- ohun ti mo gba lero ni: Gbigbe sisan nnkan ti o jẹ dandan fun un ninu awẹ ju silẹ- ninu ki o jẹ ni ti aimọkan, tabi ki o jẹ ni ti àìní àkàkún, àdánwò ni mejeeji jẹ; nitori pe aimọkan, iwosan rẹ ni imọ ati ibeere Ṣugbon àìní àkàkún, iwosan rẹ ni ibẹru Ọlọhun- Alagbara ti O gbongbong- ati

şíşe amujuto rẹ, ati ipaya iya Rẹ, ati titete lọ si ibi nnkan ti iyọnu rẹ n bẹ nibe

O jẹ dandan fun obinrin yii lati ronupiwada lọ si ọdọ Olohun latara nnkan ti o şe, ki o si wa aforijin, ki o si şe iwádíí àwọn ọjọ ti o gbe wọn ju silẹ bi o ba şe lágbara mọ, yoo si san wọn pada, pẹlu eyi ni ọrùn rẹ yóò fi mọ, ki Olohun gba ìrònúpìwàdà rẹ.

Ibeere kọkanlelọgbọn: Ki ni idajọ ti obinrin ba ri nnkan oşu leyin wiwọle asiko irun? Njẹ o jẹ dandan fun un lati san an pada ti o ba ti mọ? Gege beẹ naa ni ti o ba mọ şiwaju ki asiko irun tó lọ?

Idahun kọkanlelọgbọn: Akọkọ: Ti obinrin ba ri nnkan oşu leyin wiwọle asiko irun, o jẹ dandan fun un ti o ba mọ lati san irun ti o ri nnkan oşu rẹ ni àsikò rẹ pada, ti ko ba i tî ki i şiwaju ki o to ri nnkan oşu Iyẹn ri bée fun ọrò Ojişe Olohun- ki ike Olohun ati ọla Rẹ maa ba a- pe: “Eni ti o ba ba rakah kan ninu irun ti ba irun” Ti obinrin ba ba ninu akoko irun odiwọn rakah kan, ti o wa ri nnkan oşu şiwaju ki o to kirun, ti o ba ti mọra, sisan an pada maa jẹ dandan fun un Ikeji: Ti o ba mọra kuro nibi nnkan oşu şiwaju jijade akoko irun, sisan irun yẹn pada maa jẹ dandan fun un, ti o ba mọ şiwaju ki oòrùn to yọ pẹlu odiwọn rakah kan, sisan irun alufajari pada maa jẹ dandan fun un Ti o ba mọ şiwaju

wiwọ oòrùn pẹlu odiwọn rakah kan, sisan irun Asr pada maa di dandan fun un Ti o ba mọ şiwaju idaji oru pẹlu odiwọn rakah kan, sisan irun Ishai jẹ dandan fun un, Ti o ba mọ leyin idaji oru, irun Ishai ko jẹ dandan fun un, o maa ki irun alufajari ti asiko rẹ ba tó. Ọlọhun- mimọ ni fun Un ti ọla Rẹ ga- sọ pe:

﴿فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَرُقُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا

الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾ [النساء: 103]

{Nígba tí ẹ bá sù fọkàn balẹ (iyẹn nígbà tí ẹ bá wọnú ilú), kí ẹ kírun (ní pípé). Dájúdájú ìrun kíkí jẹ ọran- anyàn tí A fi àkókò sí fún àwọn onígbaḡbọ òdodo}[Surah An-Nisâ': 103] O n tùmọ si: Ọran- anyan kan ti a fi akoko kan pato si i, ko lẹtọ fun ọmọniyan lati mu irun jade kuro ni akoko rẹ, tabi ki o bẹrẹ rẹ şiwaju akoko rẹ

Ibeere kejileḡbọn: Mo ri nnkan oşu mi lori irun? Ki ni maa şe? Njẹ maa san irun ti o jẹ ni asiko nnkan oşu pada bí?

Idahun kejileḡbọn: Ti nnkan oşu ba şeḡ leyin wiwọle akoko irun- bii ki o ri nnkan oşu leyin ti oorun bá yẹ àtàrí pẹlu ḡbọn işẹju fun aḡẹ- leyin ti o ba mọra kuro nibi

nnkan oṣu yoo san irun yii pada, eyi ti akoko rẹ wọle nigba ti o jẹ ẹni ti o mọ Fun ọrọ Ọba ti ọla Rẹ ga ti O sọ pe:

﴿... إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: 103]

{Dájúdájú ìrun kíkí jẹ ọran-anyàn tí A fi àkókò sí fún àwọn onígàgbọ̀ òdodo}[Surah An-Nisâ': 103] Ko nii san irun ti o jẹ ni akoko nnkan oṣu pada; fun ọrọ rẹ- ki ike Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- ninu hadisi ti o gun: “Şe kii şe pe ti o ba şe nnkan oṣu ko nii kirun, ko si nii gba awẹ ni”. Awọn onimimọ fi ẹnu ko lori pe dajudaju ko nii san irun ti o jẹ ni asiko nnkan oṣu pada Şugbọn ti o ba mọ, ti nnkan ti o şeku ninu akoko jẹ odiwọn rakah ati ju beẹ lọ, yoo kirun ni asiko yẹn ti o mọ nibẹ; fun ọrọ rẹ- ki ike Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- pe: “Ẹni ti o ba ba rakah kan ninu Asr şiwaju ki oorun to wọ, o ti ba Asr” Ti o ba mọ ni akoko Asr, tabi şiwaju yiyọ oorun, ti nnkan ti o şeku ti oorun fi maa wò tàbí yọ jẹ odiwọn rakah kan, yoo ki Asr nibi ọrọ akọkọ, yoo si ki Alufajari nibi ọrọ keji

Ibeere kẹtalebogbọn: Ìyá mi to ọmọ ọdun marundinlaadọrin, ko si bímọ lati bii ọdun mọkandinlogun, ni báyií, ẹjẹ n da gan lara rẹ lati bii ọdún mэта, o da bii pe àìsàn ni ti o şe e ni àsìkò yẹn, awẹ si ni o n bọ yii, ìmòràn wo ni ẹ maa gba a? Ki ni iru rẹ maa şe?

Idahun kẹtalelọgbọn: ̀Idájọ́ irú obìnrin ti eḗ ti o pọ gan n jáde lara rẹ yii ni: Ki o gbe irun ju silẹ ati awẹ ni asiko işesi rẹ şiwaju işeḗ ti o şeḗ si i yii, ti o ba jẹ pe işesi rẹ ni pe o maa n şe nnkan oşu ni ibereḗ gbogbo oşu fun oḗo mefa fun aḗereḗ, yoo ko ara ro lati ibereḗ gbogbo oşu fun oḗo mefa ti ko nii kirun tabi gba awẹ, ti o ba ti pari yoo wẹ yoo si kirun yoo si gba awẹ

Bi obìnrin yii yoo şe maa kirun ati awọn iru rẹ ni pe: Yoo ƒọ gbogbo oḗu ara rẹ dáadáá, yoo wàá wé ǹnkan mọ ọn, yoo si şe aluwala, yoo maa şe ìyẹn lẹyin wiwọle irun ọran- anyan, geḗge beḗ naa ni yoo şe maa şe e ti o ba ƒe yan nafila ni igba ti o yatọ si awọn akoko awọn irun ọran- anyan

Ni işesi yii- nitori inira ti o wa fun un- o lẹtoḗ fun un lati da irun Zuhr ati Asr papọ, ati irun Magrib ati Ishai; titi ti işe rẹ yii o fi jẹ eḗọkan fun irun meji: Irun Zuhr ati Asr Eḗọkan fun meji: Irun Magrib ati Ishai. Eḗọkan fun irun Alufajari naa, yoo waa şe e ni eḗmeḗta rọpò ki o jẹ eḗmarun-un. Maa tun un wí ni eḗkan sii pe: Ti o ba ti ƒe mọra yoo ƒọ oju ara rẹ, yoo si wé aşọ tabi nnkan ti o jọ ọ mọ ọn títi ti nnkan ti o n jade yoo fi fuyẹ, lẹyin naa yoo şe aluwala, yoo ki Zuhr ni meḗrin, ati Asr ni meḗrin, Magrib ni meḗta, Ishai ni meḗrin, ati alufajari ni rakah meji, eyi n túmọ si pe: ko nii din irun ku, geḗge bi àwọn èèyàn kan şe n lero. Şugbọn o lẹtoḗ fun un

lati da irun Zuhr ati Asr papo, ati Magrib ati Ishai papo, ninu ki o da Zuhr ati Asr papo ni ti lílò lára tabi títi si iwájú, gẹgẹ bẹẹ naa ni Magrib pẹlu Ishai ninu ti lílò lara tabi títi si iwájú, ti o ba fẹ ẹ nafila pẹlu aluwala yii ko si ohun ti o burú nibẹ.

Ibeere kẹrinleḡbọn: Ki ni idajọ kí obinrin wà ni mọsalasi ọwọ ti o si jẹ ẹni ti o n ẹ nnkan oṣu; fun titẹti si awọn hadisi ati awọn khutubah?

Idahun kẹrinleḡbọn: Ko lẹtọọ fun obinrin ti o n ẹ nnkan oṣu lati wa ninu mọsalasi eewọ tabi mọsalasi mǐíràn , ṣugbọn o lẹtọọ fun un lati koja ninu mọsalasi lati mu nnkan ti o ni bukaata si nibẹ ati nnkan ti o jọ iyẹn Gẹgẹ bi Anabi- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- ẹ sọ fun Aisha nigba ti o pa a laṣẹ mu khumroh wa¹, o sọ pe: O wa ninu mọsalasi, mo si n ẹ nnkan oṣu. O sọ pe: **“Dajudaju nnkan oṣu rẹ ko si ni ọwọ rẹ”**. Ti ẹni ti o n ẹ nnkan oṣu ba koja ninu mọsalasi, ti ọkàn rẹ si balẹ pe èjẹ ko nii kan sínú mọsalasi, ko si eṣẹ fun un.

Ṣugbọn ti o ba fẹ wọle ki o jokoo, eleyii ko lẹtọọ

---

¹ Al-Khumroh: Oun ni itẹ ti olukirun maa n fi ori kanlẹ lori rẹ, wọn sọ ọ ni khumroh; nitori pe o maa n khammaroh oju, itumọ rẹ ni pe: O maa n bo o

Èri lori iyẹn ni pe: Anabi- ki ike Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- pa awọn obinrin laṣe nibi irun yidi lati jade lo si aaye ti wọn ti n ki irun yidi (àwọn ọdọbinrin ti wọn ṣeṣe bàlágà, ati awọn obinrin ti wọn maa n wà nínú ilé léyìn gágá, ati awọn ti n ri eṣe nkan oṣù), ṣùgbón wọn pa àṣe fun awọn ti n ṣe nnkan oṣu lati jìnnà si ààyè ìkírùn. Iyẹn n tọka si pe ẹnì ti o n ṣe nnkan oṣu ko lẹtoṣo fun un lati wa nínú mọsalasi lati tẹti si khutuba, tabi ẹkọ ati awọn hadisi

*

Ninu awọn idajo imọra nibi irun

Ibeere karundinlogoji: Njẹ nnkan ti o n san ti o n jade lára obìnrin- funfun ni o jẹ ni tabi pupa- jẹ nnkan ti o mọ àbí nnkan ẹgbin ni bí? Njẹ aluwala jẹ dandan nibẹ, pẹlu nini imọ pe o n jade lai dúró? Ki ni idajo ti o ba n ẹ segeşege, pataki julọ ọpọlọpọ awọn obinrin- paapaa julọ awọn akẹkọ́ lobinrin- wọn maa n ka iyẹn si ìtutù abé ti adamọ, ti aluwala ko jẹ dandan latara rẹ?

Idahun karundinlogoji: Eyi ti o han si mi lẹyin iwadii ni pe: Nnkan ti o n san ti o n jade lára obinrin ti ko ba jade lati inú àpò ìtò, bi ko ẹ se pe o n jade láti apo ibi, nnkan ti o mọ ni, şugbọn yoo ba aluwala jẹ toun ti bi o ẹ jẹ nnkan ti o mọ; nitori pe wọn ko ẹ ni majemu fun nnkan ti o n ba aluwala jẹ lati jẹ nnkan ẹgbin, gégé bíi iso ti o n jade lati idi, ko ni ara, toun ti beẹ naa o n ba aluwala jẹ.

Lori eyi, ti o ba jade lara obìnrin ti o si ni aluwala, yoo ba aluwala jẹ, o si di dandan fún un ki o tun un ẹ.

Ti ko ba dúró, ko nii ba aluwala jẹ, şugbọn yoo maa ẹ aluwala fun irun ti akoko rẹ ba wọle, ti yoo si kirun ọran- anyan ati naafila ni akoko ti o ẹ aluwala nibẹ yii, yoo ka Kuraani, yoo si ẹ nnkan ti o fẹ ninu nnkan ti wọn ẹ ni ẹto fun un Gẹgẹ bi awọn onimimọ ẹ sọ nipa eyi nibi ẹni ti n tọ

sára, eleyii ni idajọ nnkan ti o n sà̀n ni abala imọ̀ra, nnkan ti o mọ̀ ni, ni abala biba aluwala jẹ, o jẹ nnkan ti o n ba aluwala jẹ ayafi ti ko ba dúró, ti ko ba duro ko nii ba aluwala jẹ, şugbọ̀n o jẹ dandan fun obinrin naa lati má şe aluwala fun irun afi lẹyin ti akoko rẹ ba wọle, ki o si wé ǹnkan mọ ọ̀n.

Şugbọ̀n ti o ba maa n dá, ti o si wa ninu işesi rẹ lati maa dá ni awọ̀n akoko irun, yoo lọ irun lara di asiko ti o maa n dá nibẹ, niwọ̀n igba ti ko ba paya ki akoko irun lọ, ti o ba paya rẹ yoo şe aluwala, yoo si wé aşọ mọ ọ̀n, yoo si kirun

Ko wa si iyatọ laaarin eyi ti o kere ati eyi ti o pọ; nitori pe oju ara ni gbogbo ẹ ti n jáde, kekere rẹ ati pupọ rẹ maa jẹ nnkan ti o n ba aluwala jẹ, yatọ si eyi ti o n jade lati ẹyà ara ti o şeku gege bii ẹjẹ ati eebi, ko nii ba aluwala jẹ, ati kekere rẹ ni o tabi pupọ rẹ

Şugbọ̀n ini adisọkan awọ̀n obinrin kan pe ko lee ba aluwala jẹ, eleyii mi ko mọ ẹri kankan fun un, afi ọ̀rọ kan ti Ibn Hazmi- ki Ọlọhun kẹ ẹ- sọ pe: Dajudaju eyi ko lee ba aluwala jẹ. Şugbọ̀n ko sọ ẹri kankan fun eyi, ti o ba ni ẹri kan ninu iwe Ọlọhun ati ọ̀rọ Ojise Ọlọhun tabi awọ̀n ọ̀rọ awọ̀n sọhaba ni, ko ba jẹ awijare

O jẹ dandan fun obinrin lati bẹru Ọlọhun, ki o si ko akolekan imọ̀ra rẹ; nitori pe irun, wọ̀n ko lee tẹwọ gba a

laisi imọra ko da ki o kirun ni ìgbà ọgọrun-un, bi ko ẹ pe apakan awọn onimimọ sọ pe: Dajudaju ẹni ti o n kirun laini imọra maa di keferi; nitori pe eyi wa ninu abala iṣe yeye pẹlu awọn aayah Ọlọhun- mimọ ni fun Un ti ọla Rẹ ga-

Ibeere kẹrindinlogoji: Ti obinrin ti nnkan ti n san n jade lara rẹ lai dúró fun irun ọran-anyan, nje o tona fun un lati ki nnkan ti o ba fẹ ninu awọn nafila tabi ki o ka Kuraani pẹlu aluwala ọran-anyan yẹn titi di akoko ọran-anyan keji?

Idahun kẹrindinlogoji: Ti o ba ẹ aluwala fun irun ọran-anyan lati ibèrè akoko, o létòṣò fun un lati ki nnkan ti o fẹ ninu awọn ọran-anyan ati awọn nafila ati kika Kuraani titi ti akoko irun miiran yoo fi wọle

Ibeere kẹtadinlogoji: Nje o tona fun obinrin yẹn lati ki irun duha pẹlu aluwala alufajari?

Idahun kẹtadinlogoji: Iyẹn ko tona; nitori pe irun duha jẹ nnkan ti o ni akoko, o jẹ dandan ki o ẹ aluwala fun un lẹyin wiwọle akoko rẹ; nitori pe eleyii da gege bii ẹni ti eje awaada n da lara rẹ, Anabi- ki ike Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- si ti pa ẹni ti eje awaada n da lara rẹ laṣẹ lati maa ẹ aluwala fun gbogbo irun kòòkan

Akoko Zuhr ni: Lati igba ti orun ba ti yẹ atari titi di akoko Asr

Akoko Asr: Lati igba ti akoko Zuhr ba ti lo titi di akoko ti oorun maa di alawo iyeye, ati pe akoko laluri re ni titi di wiwo orun.

Akoko Magrib: Lati akoko wiwo orun titi ti awonpapa pupa yo fi wole.

Akoko Ishai: Lati wiwo awonpapa pupa titi di idaji oru

Ibeere kejidinlogoji: Nje o tona fun obinrin yii lati ki irun oru ti idaji oru ba pari pelu aluwala Ishai?

Idahun kejidinlogoji: Rara, ti idaji oru ba pari, o je dandan fun un lati tun aluwala se, awon kan so pe: Ko je dandan fun un lati tun aluwala se. Oun ni eyi ti o tesuwon juo

Ibeere kokandinlogoji: Ki ni ipari akoko irun Ishai? Ati pe bawo ni dida a mo se maa rorun?

Idahun kokandinlogoji: Ipari akoko Ishai ni idaji oru, won maa da iye mo pelu dida nnkan ti o wa laarin wiwo orun ati iyoo alufajari si meji, idaji akoko ni akoko Ishai maa pari pelu re, ti idaji oru keji maa seku ti ko kii se akoko kankan, bi ko se pe gaga ni laarin Ishai ati alufajari

Ibeere ogoji: Ti eni ti nnkan ti o n san jade kelekele yen ba se aluwala, ti o tun wa jade lekan sii leyin ti o ti se

aluwala tan şiwaju ki o to kirun, ki ni o jẹ dandan fun un lati şe?

Idahun ogoji: Ti o ba maa n şe şegeşege, ki o şe sùúrù titi ti akoko ti o maa n dá nibẹ fi maa wólé, şugbõn ti ko ba si işesi kan ti o han fun un, igba mii yoo jade, igba mii ko nii jade, nigba naa yoo maa şe aluwala leyin wiwõle akoko irun, yoo si kirun, ti nnkankan ko si jẹ dandan fun un lati şe.

Ibeere kọkanlelogoji: Ki ni o jẹ dandan fun ẹni ti nnkan ti o sà n yẹn da si ni ara tabi aşo lati şe?

Idahun kọkanlelogoji: Ti o ba jẹ nnkan ti o mọ, nnkankan ko jẹ dandan fun un, ti o ba jẹ nnkan ẹgbin- ti o n jade lati inu apo itọ- o di dandan fun un lati fọ o

Ibeere kejilelogoji: Nipa şşe aluwala latara nnkan ti o n sà n yẹn, njẹ fifọ awõn orikee aluwala nikan to bí?

Idahun kejilelogoji: Bẹni, iyẹn ti to ti o ba jẹ nnkan ti o mọ, oun ni eyi ti o n jade lati inu apo ìbímọ, ti ko kii şe lati inu apo itọ

Ibeere kẹtalelogoji: Ki ni idi ti wõn ko fi gba hadisi kankan ti o da lori bibajẹ aluwala pẹlu nnkan ti o n san yẹn wá láti ọdọ Ojışẹ Ọlõhun- ki ikẹ Ọlõhun ati ọla Rẹ maa ba

a- toun ti bi o se je pe awon sɔhaba lobinrin maa n se ojùkòkòrò láti béèrè nipa idajò awon alamòri esin won?

Idahun kɛtalelogoji: Nitori pe nnkan ti o n sà n yèn kii se gbogbo obinrin ni o maa n se se si.

Ibeere kɛrinlelogoji: Èni ti ko ba kii se aluwala ninu awon obinrin; latari aimokan re nipa idajò naa, ki ni o je dandan fun un lati se?

Idahun kɛrinlelogoji: O je dandan fun un lati ronupiwada lo si odò Olòhun- Alagbara ti O gbongbong-, ki o si beere nipa iyèn lodò awon onimimò

Ibeere karundinlaadota: Awon kan maa n so pe e so pe ki èyàn má se aluwala latara nnkan ti n sà n naa?

Idahun karundinlaadota: Irò ni èni tí n fi orò yii ti si mi lodò n pa, eyi ti o han ni pe o gboye nínú orò mi pe: “Dajudaju o je nnkan ti o mò”, wi pe ko nii ba aluwala je

Ibeere kɛrindinlaadota: Ki ni idajò nnkan ti o fè dudu ti o maa n jade latara obinrin siwaju nnkan oşu pèlú oşo kan tabi ju beşe lo tabi ti o kere si i, ti o se pe nnkan ti o n jade da bíi owu tiirin dudu kan, tabi aláwò ilè tabi nnkan ti o jo iyèn? Ki ni idajò ti o ba je léyìn nnkan oşu?

Idahun kɛrindinlaadota: Ti eyi ba wa ninu awon nnkan ti maa n şájú nnkan oşu, a je wipe nnkan oşu ni, won maa

da iyen mọ pẹlu awọn irora ati inu rirun ti o maa n sáábà
şelè si ẹni ti o n şe nnkan oşu

Şugbọn omi ti o fe dudu leyin nnkan oşu, yoo şe suuru
titi ti yoo fi lo; nitori pe dudu ti o so pọ mọ nnkan oşu,
nnkan oşu ni; fun ọrọ Aisha- ki Ọlọhun yonu si i- pe: **Ma
kanju titi ti o fi maa ri omi funfun. Ọlọhun ni O ni imọ
julọ**

*

Ninu awon idajo nnkan oṣu ni Hajj ati Umrah

Ibeere ketadinlaadota: Bawo ni eni ti o n se nnkan oṣu se maa ki rakah meji gbigbe urumi? Nje o ni eto fun obinrin ti o n se nnkan oṣu lati paara eyikéyíí aaya Kuraani ni jéjé, àbí ko ni eto?

Idahun ketadinlaadota: Akoko: O to ki a mo pe gbigbe urumi ko ni irun kankan ti o n be fun un; dajudaju ko wa lati ododo Anabi- ki ike Olohun ati ola Re maa ba a- pe o se irun kan ni ofin fun ijode re fun gbigbe urumi, boya pelu odo re ni tabi pelu ise re tabi pelu ifirinle re Ikeji: Dajudaju obinrin yii ti o ri nnkan oṣu siwaju ki o to gbe urumi, o rorun fun un lati gbe urumi ti o si n se nnkan oṣu ; Nitori pe Anabi- ki ike Olohun ati ola Re maa ba a- pa Asmau omode Umays, iyawo Abu Bakr- ki Olohun yonu si awon mejeeji- laṣe nigba ti eje ibimode n da lara re ni Zhul Hulayfah, o pa a laṣe lati we ki o si de asode kan mode oju ara re, ki o si gbe urumi, gege be naa ni eni ti o n se nnkan oṣu naa, yoo wa lori urumi re titi yoo fi mode, leyin naa yoo rokirika ile Oluwa, yoo si sa safá ati maríwà.

Ṣugbon ibeere ti o beere pe: Nje o ni eto fun un lati ka Kuraani? Beeni, eni ti o n se nnkan oṣu ni eto lati ka

Kuraani nigba bukaata tabi anfaani, şugbõn laini bukaata tabi anfaani, bi ko şe pe o fe ka a ni ti ijõsin ati isunmõ Qlõhun, eyi ti o daa julõ ni ki o ma ka a

Ibeere kejidinlaadõta: Obinrin kan şe irin ajo lõ si Hajj, ni o wa ri nñkan oşù re lati oõõ karùn-ún ti o ti bẽrẽ irin ajo re, leyin dide re si awõn aaye ti wõn ti maa n gbe áràmí, o we, o si gbe arami, ti ko si tii mõra nibi nñkan oşù re, igba ti o de Mẽka Alapõn-õnle, o wa ni ita Haram, ko si şe nnkankan ninu awõn işe Hajj tabi Umrah, o wa ni Mina fun oõõ meji, leyin naa o mõra, o si we, o si pe gbogbo işe Umrah ti o si je ẽni ti o mõ, leyin naa eje naa pada nigba ti o n şe Tawaaful Ifaadah, şugbõn ojú n tì í, o si pari awõn işe Hajj, ti ko so fun alaşe re afi leyin dide re pada si ilu re, ki ni idajo iyẽn? Idahun kejidinlaadõta: Idajo nibi eyi ni pe: Dajudaju eje ti o şeşe si i nibi Tawaaful Ifaadoh, ti o ba je pe eje nnkan oşu ni, eyi ti o da a mõ peļu adamõ re tabi awõn irora, dajudaju Tawaaful Ifaadoh naa ko ni alaafia, o si je dandan fun un lati pada si Makkah; lati şe Tawaaful Ifaadoh, ti yoo si gbe arami Umrah lati awõn aaye ti wõn ti maa n gbe e, yoo si şe Umrah peļu irõkirika ile Oluwa ati sisa safa ati mariwa, yoo si ge irun re, leyin naa yoo şe Tawaaful Ifaadoh.

Şugbõn ti eje naa ko ba kii şe eje nnkan oşu, eje ti adamõ ti a mõ, bi ko şe pe o jade latara àpõjù àwõn èyàn

tabi ibeṛu, tabi nnkan ti o jọ iyẹn, dajudaju irọkirika rẹ ni alaafia lọdọ ẹni ti ko fi imọra ẹe majemu fun irọkirika ile Oluwa

Ti pípadà ko ba rọrun fun un nibi ọ̀rọ̀ akọkọ, bóyá o wa ni ilu ti o jinna, Hajj rẹ ni alaafia; nitori pe ko ni ikapa ju nnkan ti o ẹe lọ

Ibeere kọkandinlaadọta: Obinrin kan de ni ẹni ti o gbe árà mí Umrah, lẹyin dide rẹ si Makkah ni o ba ri nnkan oṣu, eleewọ rẹ si gbọdọ ẹe ìrìn-àjò ni kiakia, ti ko si ni ẹni kankan ni Makkah, ki ni idajọ naa?

Idahun kọkandinlaadọta: Yoo ẹe ìrìn-àjò pẹlu rẹ, ti yoo si wa lori arami rẹ, lẹyin naa yoo ẹeri pada ti o ba ti mọ, eyi o maa ri béè ti o ba wa ni Saudi; nitori pe ẹiṣẹri pada rọrun, ko si bukaata si idamu kankan, tabi si ìwé ìrinnà ati nnkan ti o jọ ọ.

Şugbọn ti o ba jẹ ajoini, ti ẹiṣẹri pada nira fun un, yoo wé nńkan mó ojú ara rẹ, yoo si rọkirika ile Oluwa, yoo sa safa ati mariwa, yoo ge irun rẹ, yoo si pari Umrah rẹ ni ìrìn-àjò kan naa, nitori pe irọkirika ile Oluwa rẹ nigba naa ti di kò-şee-má-şee, kò-şee-má-şee si maa n sọ nnkan eewọ di ẹto ni.

Ibeere aadọta: Ki ni idajọ Musulumi-binrin ti o ẹe nnkan oṣu ni awọn oṣo Hajj rẹ, nje hajj yẹn to fun un? Idahun

aadọta: Eyi ko ẹee dahun si titi ti a fi maa mọ igba ti o ẹ nnkan oşu? Iyẹn ri béè nitori pe awọn işe Hajj kan n be ti nnkan oşu ko lee ni ki èyàn má ẹ wọn, àwọn işe kan naa si wa ti nnkan oşu ko nii je ki a le ẹ wọn, gege bii irọkirika ile Oluwa, ko rọrun lati rọkirika re a fi ki o je eni ti o mọ, şugbọn o rọrun lati ẹ awọn işe hajj ti o yatọ si i pẹlú nnkan oşu.

Ibeere kọkanlelaadọta: Mo ti ẹ hajj ni odun ti o kojá, mo si pe gbogbo awọn işe hajj yatọ si tawaafu ifaadoh ati tawaafu idagbere, nigba ti o ẹ pe awijare ti o ba sharia mu ni ko je ki n le ẹ mejeeji, mo wa şeri pada si ile mi ni Modina lori pe ki n pada ni ojọ miran; lati lo ẹ tawaafu ifaadoh ati ti idagbere, şugbọn pẹlú aimokan mi nipa awọn alamori esin, mo bora kuro nibi gbogbo nnkan, mo ẹ gbogbo nnkan ti won ẹ ni eewo ninu arami, mo wa beere nipa şişeri pada mi lati rọkirika ile Oluwa, won so fun mi pe: Ko to fun e lati rọkirika ile Oluwa, o ti ba hajj je, titun un ẹ si je dandan fun e ni odun ti o n bo, pẹlú didu maalu tabi abo rakunmi, nje eyi to na? Nje onà abayo mii wa? Ki ni nnkan naa? Nje Hajj mi ti baje? Nje dida pada re je dandan fun mi? E ẹ mi ni anfaani pelu nnkan ti maa ẹ, Olọhun a bukun yin

Idahun kọkanlelaadọta: Eyi naa wa ninu awọn adanwo ti o n şele ninu şise alaye idajo laini imo, iwọ ti o wa ninu

işesi yii, o jẹ dandan fun ẹ lati şeri pada si Makkah lati lọ şe tawaaful ifaadoh nikan. Şugbõn nípa iròkirika ile Oluwa ti idagbere, ko jẹ dandan fun ẹ, ni iwõn igba ti o ba si jẹ ẹni ti o n şe nnkan oşu nigba ti o jáde kuro ni Makkah, iyẹn ri béè nitori pe ẹni ti o n şe nnkan oşu, iròkirika ile Oluwa ti idagbere ko jẹ dandan fun un Fun hadisi Ibnu Abbas- ki Olohun yonu si wõn-: Wõn pa awõn eniyan láşş lati jẹ ki igbeyin işé hajj wõn jẹ iròkirika ile Oluwa, şugbõn wõn şe e ni fifuyẹ fun ẹni ti o n şe nnkan oşu Ninu ẹgbawa ti Abu Daud: Ki igbeyin işé ti wõn a şe ni ilé Olúwa jẹ iròkirika ile naa. Nitori pe Anabi- ki ikẹ Olohun ati ọla Rẹ maa ba a-nigba ti wõn fun un ni iro nipa pe Sofiyyah şe tawaaful ifaadoh, o sọ pe: “Ti o ba ri béè, ki o yaa maa lọ”. Eyi da lori pe iròkirika ile Oluwa ti idagbere ko nii jẹ dandan fun ẹni ti o n şe nnkan oşu. Şugbõn iròkirika ile Oluwa ti ifaadọ, o jẹ dandan fun ẹ, nigba ti o ti wa bọra kuro nibi gbogbo nnkan ni ẹni ti o şe aimọkan pẹlu rẹ, dajudaju eyi ko ko inira ba ẹ; nitori pe alaimọkan ti o şe nnkankan ninu awõn eewọ gbigbe arami, ko si nńkan kan fun un; Fun ọrọ Oba ti ọla Rẹ ga pe:

﴿... رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا...﴾ [البقرة: 286]

{Olúwa wa, má ɣe mú wa tí a bá gbàgbéra tàbí (tí) a bá ɣàɣìɣe}[Surah Al-Baqarah: 286] Ọlọhun- ti ọla Rẹ ga- sọ pe: “Mo ti ɣe e”. Ati ọrọ Rẹ pe:

﴿...لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ، وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ...﴾ [الأحزاب:

[5

{Kò sí èṣè fun yín nípa ohun tí ẹ bá ɣàɣìɣe rẹ, ɣùgbón (èṣè wà níbi) ohun tí ọkàn yín mọ́mọ́ ɣe}[Surah Al-Ahzâb: 5] Gbogbo nnkan eewọ ti Ọlọhun- ti ọla Rẹ ga- kọ wọ fun ẹni ti o gbe arami, ti o ba ɣe e ni ti aimọkan tabi ni ẹni ti o gbagbe, tabi ni ẹni ti wọ jẹnípá, ko si ẹṣẹ kankan fun un, ɣugbón gbogbo igba ti awijare rẹ ba ti kúrò, o jẹ dandan fun un lati jáwọ kuro nibi nnkan eewọ naa.

Ibeere kejilelaadọta: Obinrin ti o ẹjẹ ibimọ n da lara rẹ, ti ẹjẹ ibimọ rẹ ba bẹrẹ ni ọjọ kejọ ninu oṣu Dhul-Hijjah, ti o ti pari awọn origun Hajj yatọ si irọkirika ile Oluwa ati sisa safa ati mariwa, ɣùgbón o ɣe akiyesi pe oun ti kọkọ mó lẹyin ọjọ mēwaa, nje yoo mọra, ti yoo wẹ, ti yoo si pe origun ti o ɣeku ti o jẹ pe oun ni irọkirika ile Oluwa ti Hajj?

Idahun kejilelaadọta: Ko lẹtoṣ fun un lati wẹ ati lati rọkirika ile Oluwa titi ti mimọ yoo fi da a loju, nnkan ti a n gbọye ninu ibeere naa nigba ti o sọ pe: “Kọkọ” ni pe ko ri mimọ ni pipe, dandan si ni ki o ri mimọ ni pepe, igbakigba

ti o ba mó ni yoo wẹ, yoo si ẹ tawaafu ati safa ati mariwa naa.

Ti o ba sá sàfá àti mǎríwà ẹiwaju irọkirika ile Oluwa, ko burú; nitori pe Anabi- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a-wọn bi i leere ni Hajj nipa ẹni ti o sa safa ati mariwa ẹiwaju ki o to rọkirika ile Oluwa, o sọ pe: “Kò burú”

Ibeere kẹtaalelaadọta: Obinrin kan gbe arami Hajj lati ààyè kan ti a n pe ni “Sael” ni ẹni ti o n ẹ nnkan oṣu, nigba ti o de Makkah, o lọ si Jeddah fun bukaata rẹ, o mọ ni Jeddah, o si wẹ, o si ya irun rẹ, lẹyin naa o ẹ Hajj rẹ ni aṣepe, nẹ Hajj rẹ ni alaafia? Nẹ nnkankan jẹ dandan fun un?

Idahun kẹtaalelaadọta: Hajj rẹ ni alaafia, nnkankan ko jẹ dandan fun un

Ibeere kẹrinlelaadọta: Mo n lọ fun Umrah, mo wa koja ni aaye ti wọn ti n gbe arami ti mọ si n ẹ nnkan oṣu, mi o wa gbe arami, mo wa wa ni Makkah titi ti mo fi mọ, mo wa gbe arami lati Makkah, nẹ eyi lẹtoṣo? Tabi ki ni maa ẹ? Ki ni o jẹ dandan fun mi?

Ìdáhùn kẹrinlelaadọta: Iṣẹ yii ko lẹtoṣo, ati pe obinrin ti o fẹ ẹ Umrah, ko lẹtoṣo fún un ki o koja aaye ti a ti n gbe arami lai gbe arami, koda ki o jẹ ẹni ti o n ẹ nnkan oṣu,

yoo gbe arami ni ẹni ti o n ẹ̀ se nnkan oṣu, arami ti o gbe si maa ni àlàáfíà. Ẹri lori iyẹn ni pe: Asmau ọmọ Umays, iyawo Abu Bakr- ki Ọlọhun yọnu si wọn- bímọ, Anabi- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- si ti lọ si Dhul Hulayfah ti o fẹ ẹ Hajj idagbere, o wa ranṣẹ si Anabi- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- pe: Bawo ni maa ẹ ẹ? O sọ pe: “Wẹ, ki o si wé oju ara rẹ pẹlu aṣọ kan, ki o si gbe arami”. Eje nnkan oṣu da gẹgẹ bii eje ibimọ A maa sọ fun obinrin ti o n ẹ̀ se nnkan oṣu ti o ba kọja ni aaye ti a ti n gbe arami, ti o si fẹ ẹ Umrah tabi Hajj, a maa sọ fún un pe: Wẹ, ki o si wé oju ara rẹ pẹlu aṣọ kan, ki o si gbe arami, Al-Istithfaar, itumọ rẹ ni pe: Yoo de aṣọ kan mọ oju ara rẹ, yoo si so o, leyin naa yoo gbe arami, boya pẹlu Hajj ni o tabi pẹlu Umrah, ṣugbọn ti o ba ti gbe arami wọ ti o si ti de Makkah, ko nii wa si ile Oluwa, ko si nii rọkirika rẹ titi ti yoo fi mọ Fun idi eyi, Anabi- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- sọ fun Aisha nigba ti o ẹ̀ se nnkan oṣu ni asiko Hajj, o sọ fun un pe: “Se nnkan ti alalaaji n ẹ̀ se, yatọ si ki o rọkirika ile Oluwa titi ti waa fi mọ”, eleyii ni ẹgbawa Bukhari ati Muslim Ninu “Sọhiihu Bukhari” bakan náà, Aisha sọ pe nigba ti oun mọ, oun rọkirika ile Oluwa, oun si sa safa ati mariwa Eyi da lori pe ti obinrin ba gbe arami pẹlu Hajj tabi Umrah ti o si n ẹ̀ se nnkan oṣu, tabi nnkan oṣu de ba a ṣiwaju irọkirika ile Oluwa, dajudaju ko nii rọkirika ile Oluwa, ko si nii sa safa ati mariwa titi ti yoo fi mọ ti yoo si wẹ

Şugbon ti o ba ti rokirika ile Oluwa ti o si je eni ti o mo, leyin ti o wa pari irokirika ni o wa ri nnkan oşu, yoo tesiwaju, yoo si sa safa ati mariwa koda ki nnkan oşu wa lara re, yoo si ge ninu irun ori re, yoo si pari Umrah re; nitori pe won ko se imora ni majemu fun sisa safa ati mariwa.

Ibeere karundinlogota: Mo wa lati Yanbuh fun Umrah emi ati iyawo mi, şugbon nigba ti mo de Jeddah, iyawo mi ri nnkan oşu, şugbon mo pari Umrah ni emi nikan yatso si iyawo mi, ki ni idajo nipa ti iyawo mi?

Idahun karundinlogota: Idajo nipa iyawo re ni pe: Yoo se suuru titi ti yoo fi mo, leyin yoo se Umrah re; Nitori pe Anabi- ki ike Olahun ati ola Re maa ba a- nigba ti Sofiyah- ki Olahun yonu si i- ri nnkan oşu, o so pe: “**Şe oun ni o maa da wa duro ni? Won so pe: O ti se tawaaful ifaadọ. O so pe: “Ti o ba ri be, ki o maa lo”** Oro re- ki ike Olahun ati ola Re maa ba a- pe: “Şe oun ni o maa da wa duro ni? Je eri lori pe o je dandan fun obinrin lati duro- ti o ba ri nnkan oşu siwaju tawaaful ifaadọ- titi ti yoo fi mo, leyin naa yoo rokirika ile Oluwa

Gege be naa ni irokirika ile Oluwa ti Umrah, oun naa da gege bii irokirika ile Oluwa ti ifaadọ; nitori pe o je origin kan ninu Umrah, ti eni ti o n se Umrah ba ri nnkan

oṣu ṣiwaju irọkirika ile Oluwa, yoo ṣe suuru titi ti yoo fi mọ, lẹyin naa yoo rọkirika ile Oluwa

Ibeere kẹrindinlọgọta: Njẹ aaye ti a ti n sa safa ati mariwa wa lara Haram? Njẹ ẹni ti o n ṣe nnkan oṣu maa sunmọ ọn? Njẹ o jẹ dandan fun ẹni ti o ba wọ Haram lati aaye ti a ti n sa safa ati mariwa lati yan nafila Tahiyatul Masjid?

Idahun kẹrindinlọgọta: Eyi ti o han ni pe aaye ti a ti n sa safa ati mariwa ko si ninu mọsalasi; nitori idi eyi ni wọn fi mọ ogiri kan ti o ṣe opinya laarin mejeeji, ṣugbọn ogiri kekere ni, ko si iyemeji pe oore ni fun awọn eniyan; nitori pe ti wọn ba mu u wọ inu mọsalasi ti wọn fi si ara rẹ, ì bá jẹ eewọ fun obinrin ti o ba ri nnkan oṣu laarin irọkirika ile Oluwa ati sisa safa ati mariwa lati sa safa ati mariwa.

Ìdájọ ti maa ṣe ni pe: Ti o ba ri nnkan oṣu lẹyin irọkirika ile Oluwa ati ṣiwaju sisa safa ati mariwa, yoo sa safa ati mariwa; torí pé aaye ti a ti n sa safa ati mariwa kii ṣe ara mọsalasi.

Ṣugbọn nafila tahiyatul masjid, a le sọ pe: Dajudaju ti omọniyan ba sa safa ati mariwa lẹyin irọkirika ile Oluwa, ti o wa pada si mọsalasi lẹyìn náà, yoo ki i, ti o ba si gbe nafila tahiyatul masjid ju silẹ, ko si eṣe kankan fun un Eyi

ti o daa julọ ni ki o ẹ amulo anfaani naa, ki o si ki rakah meji; nitori ọla ti o n bẹ fun irun ni aaye yii.

Ibeere kẹtadinlọgọta: Mo ẹ Hajj, ni mo wa ri nńkan oşu, ojú wa n ti mi lati sọ fun èyàn, mo wa wọ inu Haram, mo si kirun, mo si rọkirika ile Oluwa, mo tun sa safa ati mariwa, ki ni o jẹ dandan fun mi lati ẹ ti o si jẹ pe eyin eje ìbímọ ni o wa

Idahun kẹtadinlọgọta: Ko lẹtoọ fun obinrin ti o ba n ẹ nnkan oşu tabi ti eje ibimọ ba n da lara rẹ lati kirun, boya ni Makkah ni tabi ni ilu rẹ tabi ni ibikíbi. Fun ọrọ Anabi- ki ike Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- ti o sọ nipa obinrin pe: “Şe kii ẹ pe ti o ba ẹ nnkan oşu ko nii kirun, ko si nii gba awẹ ni?”. Àwọn Musulumi ti fi ẹnu ko lori pe ko lẹtoọ fun ẹni ti o n ẹ nnkan oşu lati gba awẹ, ko si lẹtoọ fun un lati kirun

O jẹ dandan fun obinrin yii ti o ẹ iyẹn, lati ronupiwada lọ si ọdọ Ọlọhun, ki o si wa aforijin nibi nnkan ti o waye lati ọwó rẹ

Şugbọn irọkirika ile Oluwa rẹ ni asiko ti n ẹ nnkan oşu ko ni alaafia, şugbọn sisa safa ati mariwa rẹ ni alaafia; nitori pe ọrọ ti o ẹsuwọn julọ ni pe a le sa safa ati mariwa şiwaju tawaafu ti hajj, lori eyi, o jẹ dandan fun un lati da irọkirika ile Oluwa pada; torí pe irọkirika ile Oluwa ti ifaadọ

jẹ́ origin kan ninu origin Hajj, ti a ko le bọra sílẹ̀ ni ti ikeji àyàfi pèlú rẹ́.

Ti o ba ri bẹẹ, obinrin yii, ọkọ rẹ ko nii sunmọ ọn- ti o ba jẹ ẹni ti o ni ọkọ- titi ti yoo fi rọkirika ile Oluwa, wọn ko si nii ta kókó ìgbéyàwó rẹ- ti ko ba tii ni ọkọ- titi ti yoo fi rọkirika ile Oluwa, Ọlọhun- ti ọla Rẹ ga- ni O ni imọ ju lọ

Ibeere kejidinlọgọta: Ti obinrin ba ri nnkan oşu ni ojo Arafah, ki ni yoo şe?

Ìdáhùn kejidinlọgọta: Ti obinrin ba ri nnkan oşu ni ojo, yoo teşiwaju nibi işe Hajj, yoo si şe nnkan ti awọn eniyan n şe, ko si nii rọkirika ile Oluwa titi ti yoo fi mó.

Ibeere kọkandinlọgọta: Ti obinrin ba ri nnkan oşu leyin jiju oko jamratul akọba, ati şiwaju irọkirika ile Oluwa ti ifaadọ, ti oun ati ọkọ rẹ si so pọ mọ awọn arinrin-àjò kan ti wọn jọ n lọ papọ, ki ni o jẹ dandan fun un lati şe, ti o si mọ pe pipada ko lee rọrun fun oun leyin irin-àjò rẹ?

Idahun kọkandinlọgọta: Ti pipada ko ba rọrun fun un, yoo we nńkan mó oju ara rẹ, leyin naa yoo rọkirika ile Oluwa fun lálúrí, ko si si eşe kankan fun un, yoo si pari awọn işe hajj ti o şeku

Ibeere oḡota: Ti ẹni ti ẹjẹ ìbímọ ba n da lara rẹ ba mọ ọiwaju ogoji oḡo, nje hajj rẹ ni alaafia? Ti ko ba ri mimọ, ki ni yoo ẹ ti o si gbero ọ́sẹ hajj?

Idahun oḡota: Ti ẹni ti ẹjẹ ìbímọ ba n da lara rẹ ba mọ ọiwaju ogoji oḡo, yoo wẹ, yoo kirun, yoo si ẹ gbogbo nnkan ti awon ti won mọ n ẹ, tí tí ti o fi dórí irọkirika ile Oluwa; nitori pe ẹjẹ ìbímọ ko si aala fun oḡo ti o kere julọ fun un Ọḡbọn ti ko ba ri mimọ, dajudaju hajj rẹ ni alaafia, ọḡbọn ko nii rọkirika ile Oluwa titi ti yoo fi mọ Nitori pe Anabi- ki ikẹ Ọlọhun ati ọla Rẹ maa ba a- kọ fun ẹni ti o n ẹ nnkan oṣu kuro nibi irọkirika ile Oluwa, ati pe ẹjẹ ibimọ da gẹgẹ bii ẹjẹ nnkan oṣu nibi eyi

*

Index

Ibeere oḡota nipa awon idajo eḡe nnkan oḡu ati ibimḡ	1
Orḡ iḡaaju	3
Ninu awon idajo eḡe nnkan oḡu nibi irun ati awe.....	5
Ninu awon idajo imḡra nibi irun.....	32
Ninu awon idajo nnkan oḡu ni Hajj ati Umrah	39